

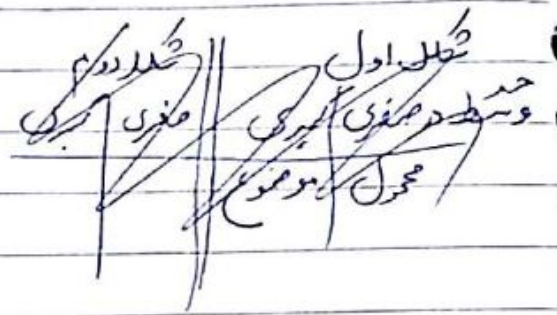
قواعد عامه اختراعی

- ۱- تکرر حد الاوسط
- ۲- ایجاب احدی المقدمتین
- ۳- کلیه احدی المقدمتین
- ۴- نتیجه تتبع احدی المقدمتین
- ۵- الاستنتاج من سالبه منفردی و جزئیة کبری

ناشد
 اگر صغری ← لا جبری کبری
 سالبه منفردی ← جزئیة

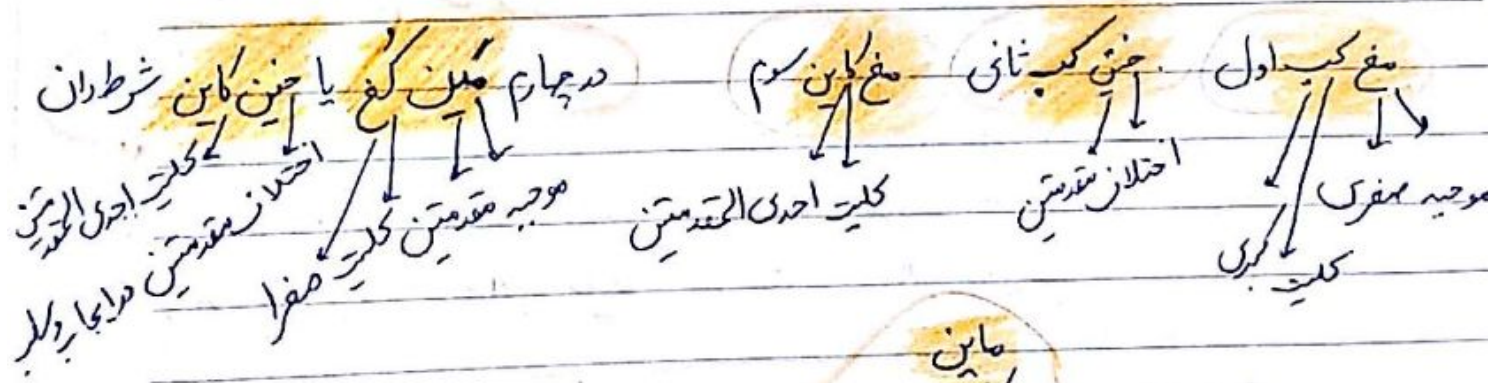
اگر منفردی سالبه باشد ← کبری جزئیة باشد

	صغری	کبری
مفع کتب	محمول	موضوع
خین کتب	محمول	محمول
مفع کاین	موضوع	موضوع
مین کف یا خین کاین	محمول	موضوع

موضوع محمول
 وضعیه کبری اثر مت شکل نخستین شمار
 رابع اشکال را عکس نخستین شمار
 اوسط اگر محمول یافت در بر مفعول او باز
 حمل بر مفعول دوم، وضعیه هر دو یکم

شرایط استنتاج:

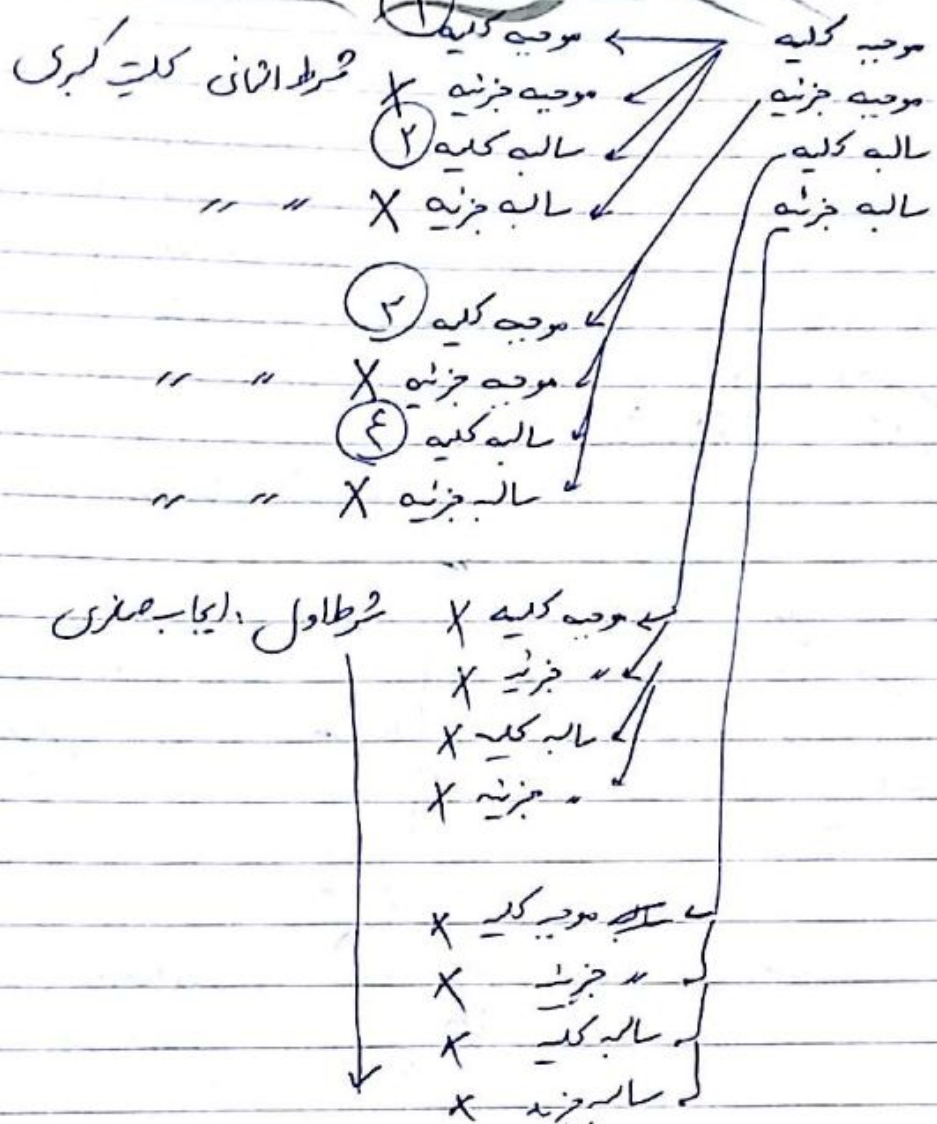

قواعد عامه
 ماین
 کاین
 اگر صغری لاجب

فکدادول مغ کب

Subject: _____
Date: _____

NOTE BOOK

ضروب منتج شکل اول

موجیه کلیہ	:	موجیه کلیہ	۱
موجیه کلیہ	:	سالبہ کلیہ	۲
موجیه جزئیہ	:	موجیه کلیہ	۳
موجیه جزئیہ	:	سالبہ کلیہ	۴

کلبم	:	کلبم	۱
کلبم	:	کلبم	۲
کلبم	:	کلبم	۳
کلبم	:	کلبم	۴

Arang

موجیه کلیه ← موجیه کلیه × شرط اول

" " × موجیه جزئیہ
 (۱) ← سالب کلیه

موجیه کلیه سالب کلیه (۱) سالب کلیه

× شرط دوم
 ↓ سالب جزئیہ

موجیه جزئیہ ← موجیه کلیه × شرط اول

× شرط اول
 ↓ موجیه جزئیہ
 (۳) ← سالب کلیه

موجیه جزئیہ سالب کلیه (۳) سالب جزئیہ

× شرط دوم
 ↓ سالب جزئیہ

(۲) ← موجیه کلیه

سالب کلیه موجیه کلیه (۲) سالب کلیه

× شرط دوم
 ↓ موجیه جزئیہ

× شرط اول
 ↓ سالب کلیه

" " × سالب جزئیہ

(۴) ← سالب جزئیہ موجیه کلیه

سالب جزئیہ موجیه کلیه (۴) سالب جزئیہ

× شرط دوم
 ↓ موجیه جزئیہ

× شرط اول
 ↓ سالب کلیه

" " × سالب جزئیہ

ضرب متبع شکل دوم خن کب

موجیه کلیه	سالب کلیه	سالب کلیه	۱
سالب کلیه	موجیه کلیه	سالب کلیه	۲
موجیه جزئیہ	سالب کلیه	سالب جزئیہ	۳
سالب جزئیہ	موجیه کلیه	سالب جزئیہ	۴

کلبم	لاحم	لا ب ح
لا ب م	لا ح م	لا ب ح
ع ب م	لا ح م	س ب ح
س ب م	لا ح م	س ب ح

شکل سوم مع کابین

NOTE BOOK

- ① موجیه کلیه
- ② موجیه جزئیہ
- ③ سالہ کلیہ
- ④ سالہ جزئیہ
- ⑤ موجیه کلیہ
- ⑥ موجیه جزئیہ
- ⑦ سالہ کلیہ
- ⑧ سالہ جزئیہ
- ⑨ موجیه کلیہ
- ⑩ موجیه جزئیہ
- ⑪ سالہ کلیہ
- ⑫ سالہ جزئیہ
- ⑬ موجیه کلیہ
- ⑭ موجیه جزئیہ
- ⑮ سالہ کلیہ
- ⑯ سالہ جزئیہ

ضرب مستحق شلار سوم

کلمہ ب کلمہ ج	کلمہ ب کلمہ ج	موجیه جزئیہ	موجیه کلیہ	موجیه کلیہ	۱
کلمہ ب لام ج	کلمہ ب لام ج	سالہ جزئیہ	سالہ کلیہ	موجیه کلیہ	۲
کلمہ ب کلمہ ج	کلمہ ب کلمہ ج	موجیه جزئیہ	موجیه کلیہ	موجیه جزئیہ	۳
کلمہ ب ع ج	کلمہ ب ع ج	موجیه جزئیہ	موجیه جزئیہ	موجیه کلیہ	۴
کلمہ ب س ج	کلمہ ب س ج	سالہ جزئیہ	سالہ جزئیہ	موجیه کلیہ	۵
کلمہ ب لام ج	کلمہ ب لام ج	سالہ جزئیہ	سالہ کلیہ	موجیه جزئیہ	۶

شکل جہانم (متن کف) یا خین کاین

Subject:

Year: _____ Month: _____ Date: _____

NOTE BOOK

- ① مروجہ کلیہ سے مروجہ کلیہ
- ② مروجہ جزئیہ
- ④ سالبہ کلیہ
- سالبہ جزئیہ X ← لیکن از مقدمہ متن سالبہ جزئیہ نیا نہ
- مروجہ جزئیہ سے مروجہ کلیہ X ← کلیہ صفری اگر لیکن از مقدمہ متن مروجہ با نہ
- مروجہ جزئیہ X کاین
- ⑤ سالبہ کلیہ
- سالبہ جزئیہ X کاین
- ③ سالبہ کلیہ سے مروجہ کلیہ
- مروجہ جزئیہ X اگر منفی لاج
- سالبہ کلیہ X ماین
- سالبہ جزئیہ X ماین
- سالبہ جزئیہ سے مروجہ کلیہ X ← لیکن از مقدمہ متن سالبہ جزئیہ نیا نہ
- مروجہ جزئیہ X کاین
- سالبہ کلیہ X ماین
- سالبہ جزئیہ X ماین

ضروب منتج شکل جہانم

موضوع	محل	کلمہ ب	کلمہ ب	کلمہ ب
1	مروجہ کلیہ	مروجہ کلیہ	مروجہ جزئیہ	مروجہ جزئیہ
2	مروجہ کلیہ	مروجہ جزئیہ	مروجہ جزئیہ	مروجہ جزئیہ
3	سالبہ کلیہ	مروجہ کلیہ	سالبہ کلیہ	سالبہ کلیہ
4	مروجہ کلیہ	سالبہ کلیہ	سالبہ جزئیہ	سالبہ جزئیہ
5	مروجہ جزئیہ	سالبہ کلیہ	سالبہ جزئیہ	سالبہ جزئیہ

اثبات ضرب شکل دوم

Subject:

Year: _____ Month: _____ Date: _____

المعنى

NOTE BOOK

المعروفين

لا ب ج

ك ل ب ج م
لا ح م

ضرب الاول

كبرى: لا ح م ← عكس ← لا م ج (ك ل ب ج م) ← لا ب ج
ك ضرب دوم شكلا اول

ضرب الثاني لا ب ج م ← لا ح م ← المعنى: لا ب ج

صغرى لا ب ج ← عكس متوى ← لا م ب (ك ل ح م ل ا م ب) ← لا ح ب ← عكس ← لا ب ج
ك ضرب دوم شكلا اول

ضرب الثالث ع ب ج م ← لا ح م ← س ب ج

كبرى لا ح م ← عكس متوى ← لا م ج (ع ب ج م لا م ج) ← س ب ج
ك ضرب جهم شكلا اول

ضرب الرابع م ن ب ج م ← لا ح م ← س ب ج (برهان خلف)

لولم تصدق س ب ج صدق نقيضها ← كل ب ج (ك ل ب ج م) ← لا ح م ← ك ل ب ج م صادق
ك ضرب اول شكلا اول

ك ل ب ج م نقيض ← م ن ب ج م كاذب ← خلاف الفرض ← م ن ب ج م صادق

اثبات ضروب شکل سوم

Subject:

Name:

Month:

Date:

NOTE BOOK

ضرب الاول

کلام ب کلام ح تنوع ب د

کلام ب ← عکس مستوی ← ع ب م (ع ب م کلام ح) ← تنوع ب د
ضرب سوم شکل اول

ضرب الثاني

کلام ب لام ح تنوع ب د

کلام ب ← عکس ← ع ب م (ع ب م لام ح) ← تنوع ب د
ضرب چهارم شکل اول

ضرب الثالث

ع م ب کلام ح تنوع ب د

ع م ب ← عکس ← ع ب م (ع ب م کلام ح) ← تنوع ب د
ضرب پنجم شکل اول

ضرب الرابع

کلام ب ع م ح تنوع ب د

ع م ح ← عکس ← ع ح م (کلام ب) ← تنوع ب د
ضرب ششم شکل اول
ع ح ب ← عکس ← ع ب د

ضرب الخامس

برهان خلف

کلام ب س م ح تنوع ب د

ضرب السادس

کلام ب لام ح تنوع ب د

ع م ب ← عکس ← ع ب م (ع ب م لام ح) ← تنوع ب د
ضرب هفتم شکل اول

Arang

کتاب الترتیب

Subject:

Month:

Date:

NOTE BOOK

ضرب الخامس سے برہان خلیفہ

کلام ب سے م ج ۔۔۔ سے ب ج

لوم تصدق سے ب ج نقیض کلام ب ج مارتہ

(کلام ب کلام ج) ← مارتہ کلام ج ← نقیض سے م ج کاذب (خلاف الغرض)
← مارتہ اول ضرب اول

← سے ب ج مارتہ

اثبات فنون الشكل الرابع

Subject:

Year: Month: Date:

NOTE BOOK

الضرب الأول كلم ب كلوم نوع ب ح

تسلي المقدمتين: (كلوم كلم ب) :: كلوب عكس ← ع ب ح
الاول من الاول

الضرب الثاني

كلم ب ع ح م نوع ب ح عكس ← ع ب ح
(ع ح م كلم ب) الثالث من الاول

الضرب الثالث

لام ب كلوم لا ب ح عكس ← لا ب ح
تسلي المقدمتين: (كلوم لام ب) :: لا ب عكس ← لا ب ح

الضرب الرابع

كلم ب ل ا ح م م ن ب ح عكس ← م ن ب ح
نعكس المقدمتين: (ع ب م ل ا ح م) :: م ن ب ح
رابع الاول

الضرب الخامس

ع م ب ل ا ح م م ن ب ح عكس ← م ن ب ح
نعكس المقدمتين: (ع ب م ل ا ح م) :: م ن ب ح

تیس اقتزانی سُطبی

① الخولق من الحفظلات

الترود مقده در یک مز تمام مشترک با سندا ← سلحق به اقتزانی حلی

تحويل ← شرط ← (هر دو لزومیه با سندا) → شرط عام اقتزانی سُطبی مقصده

② الخولق من الحفظلات

تستلزم مقصده ← یکن تحويلها الیه

حقیقه ← ع مقصده

- ← A یا A است یا B ← اگر A است ، پس B نیت
- ← " " B " " ← " " A نیت
- ← اگر A نیت ، پس B است
- ← " " B نیت ، پس A است

مانفة الجمع ← ۲ مقصده

النسء اما حجر او حجر (مانفة الجمع) ← إذا كان الشئ حجراً فهو ليس بحجر
اثبات ← نفی

مانفة الخلو ← ۲ مقصده

نفی ← اثبات زرر امانی الماد اولای فرق (مانفة الخلو)

إذا لم یکن فی الماد ← لا یفرق

إذا ~~فرق~~ ← ~~فرق~~ فهو فی الماد

منفصله ی سابقه [کلی یا جزئی] تبدیل به مقصده ی سابقه ی جزئی

حقیقی ← ع مقصده ی مقصده ی موجبه

Arang

مانفة الجمع ← ۲ " " " " مانفة الخلو

السور في الشرطية

الموجبه الكليه المتصله ← كلما، مهما، متى
المنفصله ← دائماً

السالبه الكليه المتصله والمنفصله ← ليس ابداً، ليس البتّه

مقاله ومنفصله
الموجبه الجزئيه ← قد يكون

السالبه الجزئيه المتصله والمنفصله ← قد لا يكون
ليس كلما

تحويل المتصلة إلى منفصلة

المتصلة اللزومية الموجبة ← إقتضيه (بلي مانفة الجمع وبلي مانفة الخلو)
كذلك وكيف موافق باقتضيا على

١- مانفة الجمع - عين مقدم ونقيض تالي

كلما عرق زيد فهو في الهاد ← إما زيد قد عرق أو ليس في الهاد

٢- مانفة الخلو - نقيض مقدم وعين تالي

كلما عرق زيد فهو الهاد ← دائما إما زيد لم يعرق أو في الهاد

ص ١٨٢

طريقة أخذ النتيجة

- ١) نحول المنفصلتين إلى جميع المتصلات التي يمكن
- ٢) نقابل بينهم ← نختار الصوره التي يتكرر فيها احد اوسطي وتكون على شكل ستوفز فيه شروط
- ٣) نأخذ النتيجة متصله ← إذا سئنا نحولها إلى منفصلة لازمة لها إمامانفة جمع أو مانفة خلو

سؤال تكملة على سؤال سابق اخذت به

Subject:

Year:

Month:

Date:

NOTE BOOK

- هذه البقعة امام او حبر (مانفة الجهم) وهي امام اولاً تنزل بالفعل (مانفة النخلو)
- ١- كلما كانت البقعة دماً فلا تكون حبراً ٣- كلما لا تكون البقعة دماً فهي لا تنزل بالفعل
 - ٢- كلما كانت حبراً فلا تكون دماً ٤- كلما كانت البقعة زائله بالفعل فهي تكون دماً

(٢ او ٣) و (٤ و ٢) حد وسط ندارنه

١ و ٤ ← كلما كانت البقعة زائله بالفعل فلا تكون حبراً
 ٢ و ٣ ← كلما " " حبراً فهي لا تنزل بالفعل

- ← اما ان تكون البقعة حبراً اما ان تنزل بالفعل (اثبات ← نقي)
- ← اما ان لا تكون البقعة حبراً اما ان تنزل بالفعل (نفي ← اثبات)
- ← اما ان تكون البقعة حبراً اما ان تنزل بالفعل (اثبات ← نقي) (مانفة الجهم)
- ← اما ان لا تنزل البقعة بالفعل اما ان لا تكون حبراً (نفي ← اثبات) (مانفة النخلو)

المؤلف من المقالات

قياس اقتراني سطحي

المنفصلات

٣ من المتصلة والمنفصلة

شروط ← اما ان رد المنفصلة الى متصلة ← تالفين قياس منتج من احد الاشكال ماوياً
 على الشروط والا كان عقيماً

المنفصلة السالبة تحول الى متصلة سالبة جزئية

الضرب الرابع من الشكل الثاني

في الاتايج هي ضرب الخامس من

الشكل الثالث

موجبه كلياً وسالبة جزئياً

سالبة جزئياً وموجبه كلياً

ليس البتة اما ان يكون هذا انساناً او فرساً (٢) قد لا يكون لوذا لم يكن هذا انساناً فهو ليس
 (١) وكلما كان هذا انساناً كان حيواناً (٢) قد لا يكون اذا لم يكن هذا فرساً فهو انسان
 حدود شرط

او ٢ - حدود فائدة
 او ٣ - شكل اول يا جهام
 مع كعب - من كعب يا خن كابين
 - السبب في شيء X

المؤلف من العملية والمتصلة
 الاشتراك في - جزئياً غير تام
 - متصله يا صفير است يا كبرى ك - ٤ صنف
 - مشترك يا درمقدم است يا درتالي

اصنف نزديك - طبع حد مشترك در حدود تالي متصله
 كبرى است يا صفير

طريقة اخذ النتيجة

- ١- تقارن - العملية مع طرف المتصلة التي وقعت فيه الشركة - مؤلف قياساً جملياً حاوياً الشرط
 - ٢- ناخذ نتيجة التأليف - نجعلها مع طرف المتصلة الأخرى - مؤلف النتيجة متصله
- احد طرفيها نفس طرف المتصلة الآخر العالي من الاشتراك والطرف الثاني العملية الناتجة من التأليف السابق

مثال

المعدن
 كلما كان المعدن ذهباً كان نادراً. كل نادر ثمين. كلما كان المعدن ذهباً كان ثميناً
 تقارن - كان المعدن ثميناً.
 كلما كان المعدن ذهباً و كان المعدن ثميناً

شروط
 (١) يتألف من العملية وتالي المتصلة شكل يستعمل على الشروط في القياس الجملي
 (٢) ان تكون المتصلة موجبه - اذا سالبه ، يجب تحول الى موجبه لازمة لها
 يتألف القياس الجملي من العملية في الاصل ونقيض تالي المتصلة
 مشتملاً على شروط الشكل الذي يكون منه
 بنقض المحول
 Arang

ليس البتة إذا كانت الدولة جائرة ، فبعض الناس أصرار
وكل سعيد حر . فعمل نقض لا شيء ومن الناس بأحرار

كلما كانت الدولة جائرة فلا شيء من الناس بأحرار وكل سعيد حر .

لا شيء ومن الناس بأحرار وكل سعيد حر ← شكل روم :- لا شيء ومن الناس بسعداء

كلما كانت الدولة جائرة فلا شيء ومن الناس بسعداء

٥ المؤلف من العملية والمنفصلة

لـ يجب ان يكون الاشتراك فيه في جزئ تام من العملية غير تام من المنفصلة

① عملية صفري الشرة مع جميع اجزاء المنفصلة

الثلاثة عدد . العدد اما زوج اما فرد :- الثلاثة اما زوج او فرد

لـ التقدير : دائماً إما العدد زوج وإما العدد فرد

استطنا الحد المشترك واخذنا جزر العملية الباقى مكانه في النتيجة التي هي منفصلة

اتصال

اتصال

القياس الاستثنائي

يذكر فيه إما من النتيجة أو نقيضها

لأن على أنها جزء من مقدمة لا بد ان يفرض ان

المقدمة المذكورة فيها قضية شرطية (تألف من متعبين بالأمور)

يجب ان تكون احدى المقدمتين شرطية والاخر استثنائية

يستثنى فيها احد طرفي الشرطية أو نقيضه

الاتصال
الاتصال

شروطه ① كلية احدى المقدمتين

② الشرطية لا تكون اقلية

③ ايجاب الشرطية في المتصلة السالبة تحول الى موجبة لازمة لها، فتوضع مكانها

حكم الاتصال ① استناد عين المقدم لينتج عين التالي اثبات - اثبات

② نقيض التالي = نقيض المقدم نفي - نفي

كما كان الماد جازياً كان معتصماً، لكن هذا الماد جازياً فهو معتصم
المقدم استناد عين المقدم ينتج عين التالي

كما كان الماد جازياً كان معتصماً لكن هذا الماد ليس بمعتصم فهو ليس جازياً
التالي استناد نقيض التالي ينتج نقيض المقدم

الشرطية حقيقية	وضع ← رفع	} حكم الاتصال
مانعة الكل	رفع ← وضع	
مانعة الجمع	وضع ← رفع	

Subject:

Year:

Month:

Date:

NOTE BOOK

شروط
حد وسط
↓

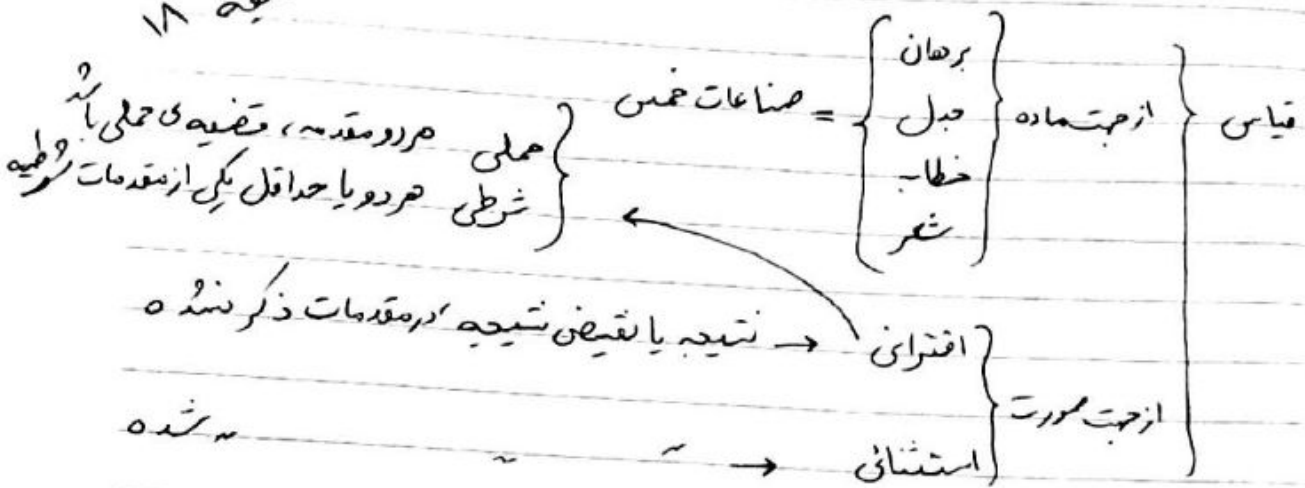
① محمول موضوع	مفعول كـ	كـ لـ بـ مـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ عـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ سـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ

② محمول محمول	خبر كـ	كـ لـ بـ مـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ عـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ سـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ

③ موضوع موضوع	مفعول كـ	كـ لـ بـ مـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ عـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ سـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ عـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ

④ موضوع محمول	مفعول كـ	كـ لـ بـ مـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ سـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ
		كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ اـ بـ حـ	كـ لـ بـ مـ حـ

شروط عامه : تكرر وسط - كـ اـ بـ مـ حـ - اكر سف لاجب - نتيجة اخص مقدمتين

حد وسط (۲)

حداصغر (ب) ← در نتیجه، موضوع است.

حداکبر (ج) ← " " " " معمول است.

حداصغرواکبر، صغری و کبری را مشخص کنید.

الف) شارب خمر فاسق است صغری
ب) هرگاه آب جاری باشد، گر خواهد بود. صغری
اصغر

صغری
اصغر
کبری
هرگاه آب جاری باشد، گر خواهد بود. صغری
اصغر
کبری
صغری
اصغر
کبری
هرگاه آب جاری باشد، گر خواهد بود. صغری
اصغر

کبری
اصغر
کبری
هرگاه آب جاری باشد، گر خواهد بود. صغری
اصغر
کبری
صغری
اصغر
کبری
هرگاه آب جاری باشد، گر خواهد بود. صغری
اصغر

د) هر انسانی ناطق است. صغری
اصغر

صغری
اصغر
هر ناطق حیوان است. صغری
اصغر

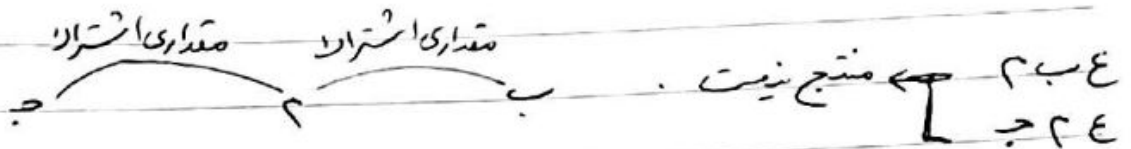
(ب) کل A m
کل m d ← اکبر
کل A d
↓
محمول نتیجه: اکبر

Arang
اصغر
کبری
کبری
اصغر
هر انسانی حیوان است. صغری
اصغر

موضوع نتیجه: حداصغر

هیچ انسانی اسب نیست .
 هیچ اسبی ناطق نیست .
 هیچ انسانی اسب نیست .
 هیچ اسبی درنده نیست .

اسب هم با انسان ^{تلفظی} دارد هم با ناطق ^{تلفظی} آبتاین ندارند
 کید شی دو واحد دارد چیز تباین دارد و آن رو با هم تباین ندارد
 که نتیجه و ثابت نمی توان گرفت

شاید ب وج تلاقی داشته باشند شاید تباین
 تعدد نتیجه دلیل ندارد و نتیجه نبودن قیاس

تلاقی تباین
 بعضی انسان ها حیوان هستند .
 بعضی حیوان ها انسان هستند .
 بعضی انسان ها کاتب هستند .
 هر کاتبی حیوان است .
 بعضی انسان ها حیوان هستند .

نتیجه تا بعضی مقدمه

هر انسانی حیوان است .
 هیچ حیوانی سنگ نیست .
 هیچ انسانی سنگ نیست .

بعضی انسانها کاتب هستند .
 هیچ کاتبی سنگ نیست .
 بعضی انسانها سنگ نیستند .
 ع ب م
 ک ل ب م
 ک ل م ج
 ع ب ج

ع ب م
 م ل ب
 ع ب ج

۱۱۱

از صفای سالبه و کبرای جزئی نتیجه گرفته نمی شود. عقیم } لاب - ع م ج

سالبه کلیه است چون شرط سوم را داریم

از صفای سالبه کلیه و کبرای موجهی جزئی نتیجه گرفته نمی شود.

مقداری اشتراک

در سالبه کلیه ← ب ا م ج ← نتیجه واحد خواهد داشت. در جزئی

تباين کلی بین طرفین

با کلاغ تباين

صیغ کلاغی انسان نیست. سالبه کلیه حدوداً انسان با سیاه مقداری اشتراک بعضی انسان ها سیاه هستند. موجه جزئی

بعضی کلاغها سیاه نیستند. غ

باید قابل دارند ولی نتیجه واحد نمی توان گرفت

صیغ کلاغی انسان نیست.

بعضی انسانها سفید هستند.

بعضی کلاغها سفید هستند غ

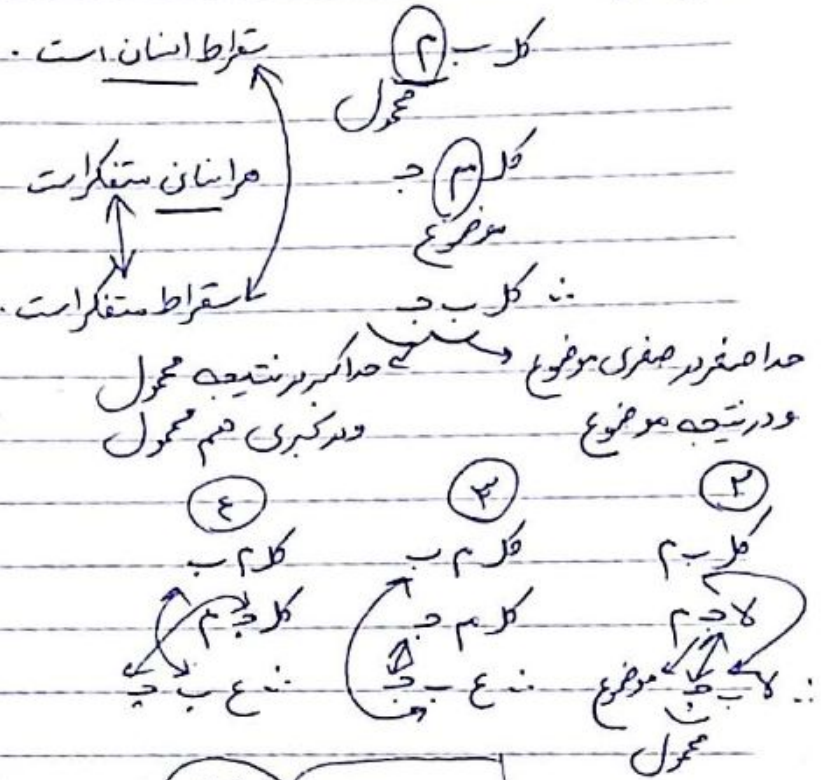
19 19:30

۴	۲	۲	۱
کل ج م	کل ب م	کل ب م	محمول م
کل ج م	کل ج م	کل ج م	کل ج م
نوع ب ج	نوع ب ج	نوع ب ج	نوع ب ج
هر انسانی حیوان است.	هر انسانی حیوان است.	هر انسانی حیوان است.	هر انسانی حیوان است.
هر ناطق انسان است.	هر انسانی ناطق است.	صیغ سنگی حیوان نیست.	هر حیوانی جسم است.
بعضی حیوانات ناطق هستند.	بعضی حیوانات ناطق هستند.	صیغ انسان سنگ نیست.	هر انسانی جسم است.
		صغری کبری	مغری کبری
محمول	مجموع	محمول	مجموع
مجموع	مجموع	محمول	مجموع

Arang

مقدم	تالی	شکل اول	حد وسط
تالی	تالی	روم	"
مقدم	مقدم	سوم	"
تالی	مقدم	چارم	"

شکل اول

DVD
20

شرط شکل اول
 ايجاب صغریٰ
 کلت کبریٰ
 موجد کلب
 موجد کلب
 موجد کلب
 موجد کلب

ب- ۴ سے صغریٰ سالجات . معلوم نیت ب وج با ہم تلاتی دارند یا بتابین
 کلمہ ج
 بین صغریٰ و اصغر تلابین
 ن: عقم

ہیچ سنگی گیاه نیت . ہر گیاه نامی است . ن: ایجابی نمی توان نتیجہ گرفت
 ن: ہیچ سنگی نامی نیت .

ہیچ انسان گیاه نیت . ہر گیاه نامی است .
 بین صغریٰ و اصغر تلاتی و اثر تلابین
 نہی توان نتیجہ سلبی گرفت
 ن: ہر انسان نامی است .

Arang

20
دقیقتہ 10

کلمہ ب م } موادوں در این قالب
کلمہ ج } نتیجہ می دهد
کلمہ ج } نتیجہ می دهد

شکل اول

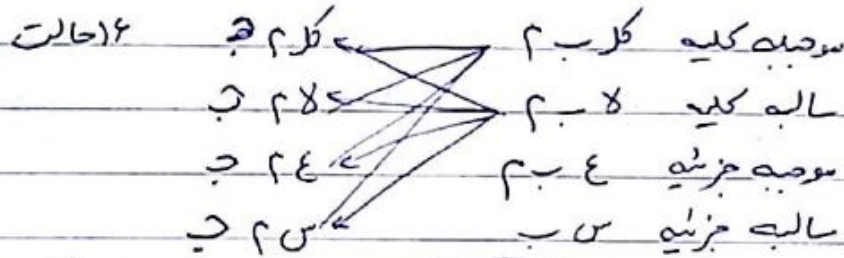
شکل اول

هر آبی مایع است .
بعضی مایعات بی رنگ می بود می ترشاندند
مایعات همان مایع در صغری است .

کلمت کبری } هر آبی مایع است .
بعضی مایعات با آتش سوزند در می شوند .
می توان گفت آ- آ- با آتش سوزند در می شود ؟
در کبری مایعات آنرا می دهند که با مایع در صغری اشتراک
ندارند . در وسط نگارنده

کلم ب م } می توان نتیجہ ثابت گرفت . بستگی به ماده آن دارد . در این قالب می گذاریم
۴ ج } پس این قالب درست نیست .

صغری کبری ضرب = افتران = قرینه

سالبه کلمه و سالبه جزئیہ ۴ حالت کبری

ایما = صغری } کلمت کبری } شرط شکل اول
سالبه بودف صغری ۸ ضرب معبر نیستند
جزئی بودف کلمه ۴ موجه در صغری ۴ ضرب
۴ ضرب = نتیجہ

ضرب نتیجہ شکل اول

کلم ب م	کلم ب م	کلم ب م	کلم ب م
کلم ج	کلم ج	کلم ج	کلم ج
کلم ج	کلم ج	کلم ج	کلم ج
سالبه جزئیہ	سالبه جزئیہ	سالبه کلمه	سالبه کلمه

Arang

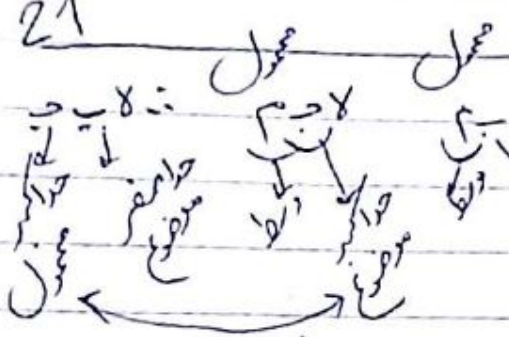
محمولات

موجبه کلیه
موجبه جزئیه سالبه کلیه
موجبه جزئیه
سالبه جزئیه

سه به نتیجه ی محسوب نگاه کرده و بر پایه این ترتیب دسته بندی کرده

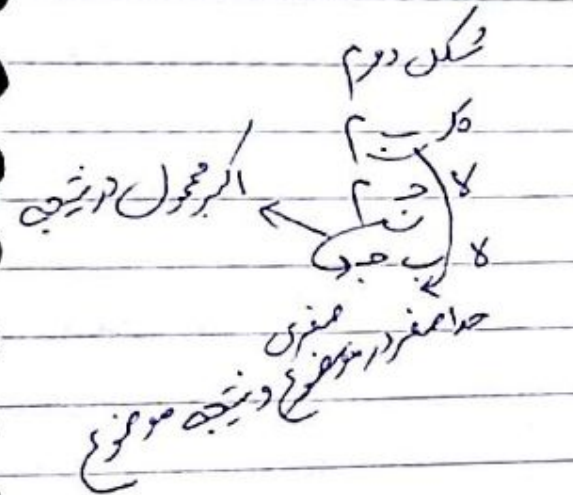
21

شکل دوم : حدود در هر دو مقدمه محمول است .
جائگه حد البر در نتیجه در کبری مختلف است .
موضوع
موضوع
موضوع

نیاز به اثبات دارد

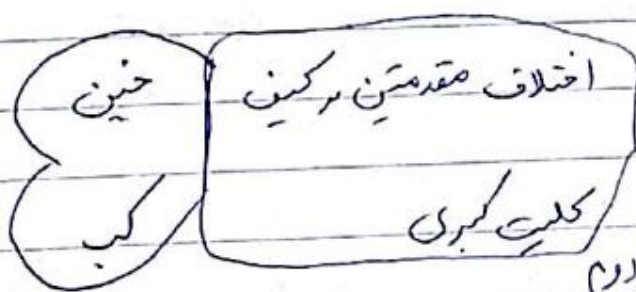
شکل سوم : حدود در هر دو مقدمه ، موضوع است .
کلیه ب - حد امفر در مفری در نتیجه متفاوت است
کلیه ج - حد البر در کبری در نتیجه یکی است .
ع - ب - ج - لا
موضوع

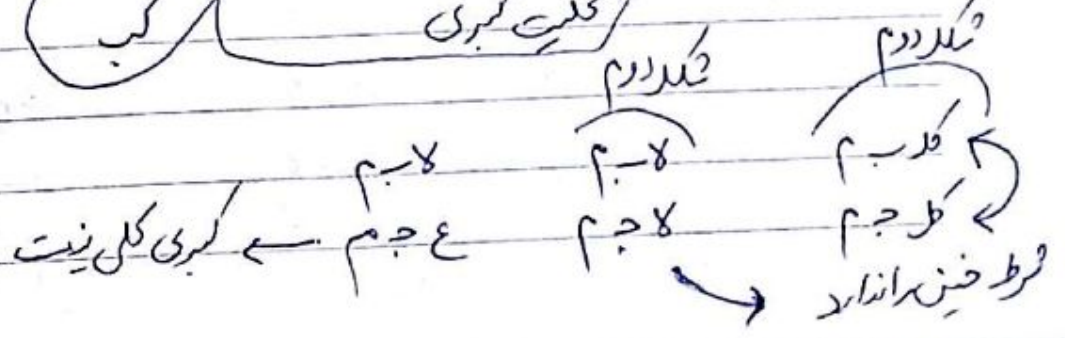
چون موضوع در ضمنی اولی آید
شکل دوم چون موضوع در نتیجه و مفری
کلیه است ، ب طبع نزدیکتر است .

شکل چهارم
کلیه ب - م
کلیه ج - م
ع - ب - ج - لا

هم جائگه امفر در نتیجه و مفری متفاوت است هم البر در کبری در نتیجه

شرط شکل دوم

irang

کربم هر انسانی حیوان است
 کرجم هر اسبی حیوان است .
 هر انسانی حیوان است .
 هر ناطقی حیوان است .

کلاب ج همیشه در است نیت بین انسان و تنافی است .
 لاجم ~ ~ ~ انسان و ناطق کلامی وجود دارد

لاجم هیچ انسان سنگ نیت
 لاجم ~ ~ ~ اسبی ~ ~ ~ ناطقی ~ ~ ~

انسان و ناطق کلامی دارند ← جواب بلایی
 انسان و سنگ نیت ندارند ← باید جواب ایجابی بگویم
 ← منتج نیت .

کربم ← معلوم نمی شود بوجه مطلق هستند یا متباین ← نتیجه ی واحد نمی توان گرفت
 منجم دلالت می کند بین حد صغرو آن مقدار از اکبر که در کبر بر آن حکم شده متباین دارد ولی
 بقیه ج ها و ضعیفان معلوم نیت .

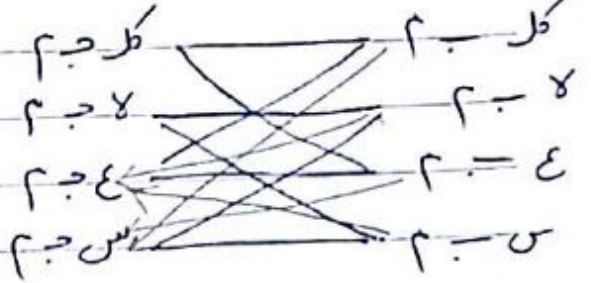
هر شخوار کننده دارای سم شکافته است .
 بعضی حیوانات دارای سم شکافته نیستند ولی با کل حیوانات تباین ندارد
 بعضی شخوار کننده ها حیوان نیستند غ

هر شخوار کننده ای دارای سم شکافته است .
 بعضی پرندگان دارای سم شکافته نیستند . ← بقیه پرندگان هم سم شکافته ندارد
 بعضی شخوار کننده گان پرنده نیستند .
 بعضی شخوار کننده با پرنده تنافی پیدا می کند .
 بعضی از حد اکبر و ضعیف است پس معلوم نیت ← نتیجه ی
 می توان

کبری

مغزی

شود
هر دو مرجیه و هر دو سالبه باشند ۸ ضرب خارج شود

خبریه بودن کبریا سالبه های مغزی
سالبه خبریه کبری موجب علی مغزی

۹ ضرب منتج می شود

ضرب اول شکل دوم

ک ل ب م { مغزی
لا ج م {
: لا ب ج م مغزی

هر نقضوار کننده ای دارای کم شکافه است
صیح پرنده ای لا م م مغزی
صیح نقضوار کننده ای پرنده نیست

برهان ۱
ک ل ب م ← ک ل ب م { ضرب دوم شکل اول
کبری ← لا ج م ← عکس مستوی ← لا م ج م

: لا ب ج م ← این مطلوب است

ضرب دوم شکل دوم

لا ب م { مغزی
ک ل ج م {
: لا ب ج م مغزی

لا حسی دمن السمکنات بدائم
کل حق دائم

لا حسی دمن السمکنات بحق
ک ل ج م ← ضرب دوم شکل اول
لا ب م ← عکس مستوی
کبری کل ج م مغزی
: لا ب ج م ← عکس مستوی ← لا ب ج م

هر دو موجه و هر دو سالب باشند	ک ج م		ک ب م
جزئیة بودن کبریا	لا ج م		لا ب م
سالبه جزئیة کبری موجه عالی صفتین	ع ج م		ع ب م
	س ج م		س ب م

⇐ ضربه بنتج می شود

ضرب اول شکل دوم

هر نشخوار کننده ای دارای کم شکامنه است	ک ب م		ک ب م
صیغ پرند هاس لار	لا ج م		لا ب م
صیغ نشخوار کننده ای پرند نیست	ع ج م		ع ب م

برهان ۱
ک ب م ← ک ب م
کبری ← لا ج م ← عکس مستوی
∴ لا ب ج ← این مطلوب است

ضرب دوم شکل دوم

لائی دمن السمکات بدائم	ک ب م		ک ب م
کل حق دائم	لا ج م		لا ب م
لائی دمن السمکات بحق	ع ج م	ع ب م	ع ب م
صفتی لا ب م	ک ب م	ک ب م	ک ب م
کبری کل ج م	لا ج م	لا ج م	لا ج م

DVP

Subject:

Year: _____ Month: _____ Date: _____

NOTE BOOK

ضرب چہارم شکل دوم
بعض معدن زہب. لاشیٰ یعنی العنقہ بذهب
بعض معدن لیس بفضتہ

ع ب م لا ج م ن س ب ج	صغری عکس مستوی	ع ب م ←	ضرب چہارم شکل اول ع ب م لا ج م ن س ب ج
		ع ب م ←	

ضرب چہارم شکل دوم

ن س ب ج کے ساتھ جزئیہ عکس مستوی ندارد
 کل ج م ← عکس مستوی ← ع م ج سوجیہ جزئیہ ← از دو جزئیہ قیاس نہ کر لینی خود
 ن س ب ج کے مدعا
 ← از برهان قلیق استفادہ کی گورد

بعضی الجہم لیس معدن
کل زہب معدن
بعض الجہم لیس بذهب

ن س ب م
کل ج م
مدعی ن س ب ج

برهان : اگر ن س ب ج صائق بناؤں ← تقیض آن صائق ہو [کل ب ج]

کل ب ج کل ج م ن س ب م	طریق فرضی برات ات	ضرب چہارم شکل اول

اگر کل ب م صائق بناؤں ← تقیض آن ن س ب م کا زب خواہد بود و این خلاف فرضات (صغری)
← پس تقیض مدعا کا زب ات و خورد مدعی صائق ات

ضرب دوم شکل دوم

برهان خلف اگر س ب ج صارت باشد نقیض آن کرب ج صارت
 ۴ - ۲
 لا ج م
 مدعی ندی ب ج
 کرب ج { ضرب دوم شکل اول
 لا ج م
 لا ب م
 اگر لا ب م صارت باشد نقیض آن ع ب م کازب خواهد بود و این خلاف فرض است

23

موضوع منتعیه یا موضوع همغزنی امکان دارد

ایجاب همغزنی
 کلت یکی از مقدمه متیقن
 شرط شکل سوم

اگر همغزنی سالبه باشد یا کبری موجب است
 لا م ب
 ک م ج
 ب م ب و م تباین
 ب م م و ج تلاقی

یا کبری سالبه باشد
 لا م ب
 لا ج م
 هیچ تلاقی است
 هیچ تلاقی حیوان نیست
 هیچ تلاقی تباین

هیچ ناطق است
 هر ناطق حیوان است
 هیچ ناطق درخت نیست
 هر ناطق حیوان است

Arang

بنا بر این و حیوان تلاقی است، ولی هر درختی حیوان نیست، جواب ثابت نمی توان گرفت

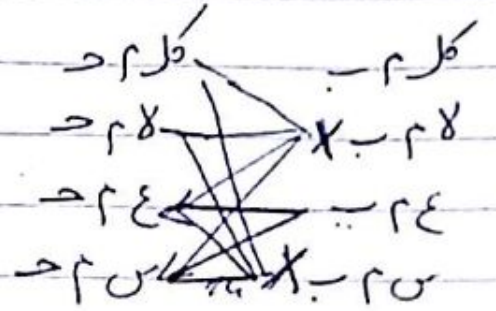
DVA

Subject:

Year: _____ Month: _____ Date: _____

NOTE BOOK

شروع منہج شکل سوم
ایجاب مفری و کت گیری پہلی از منقدمات

کلام ب کلام
کلام ح کلام
ع ب ع
م ب م
ن ب ن

ناطق
حیوان

مراشانی حیوان است
مراشنان ناطق است

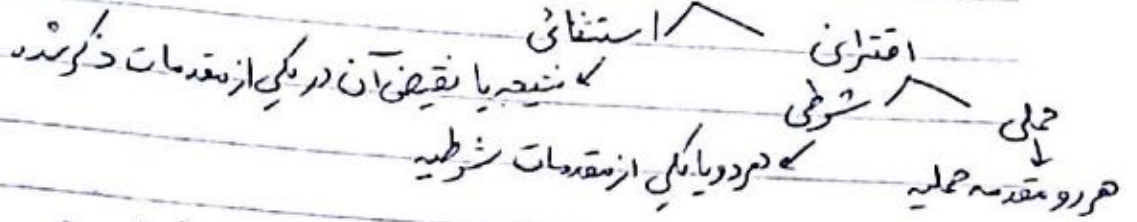
مرا حیوان ناطق است X غیر توان تبعه کلی گرفت چون حیوان اعم مطلق از ناطق است

کلام ب کلام
لام ح لام
ع - ع

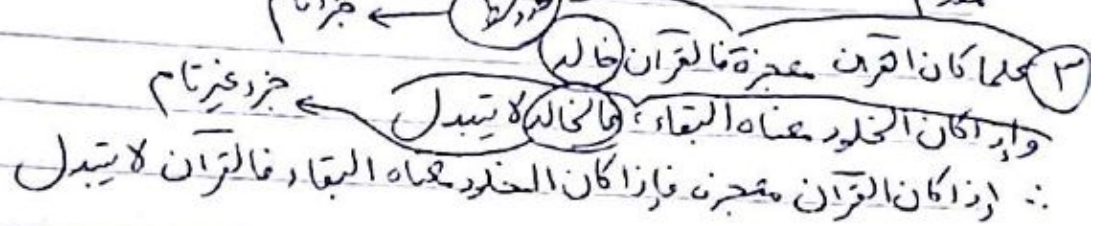
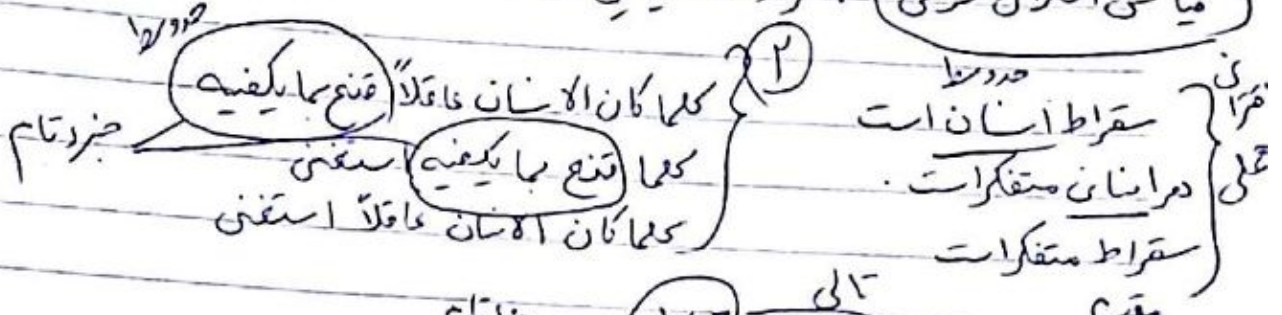
م - م
ن - ن

استدلال غیر مباشر

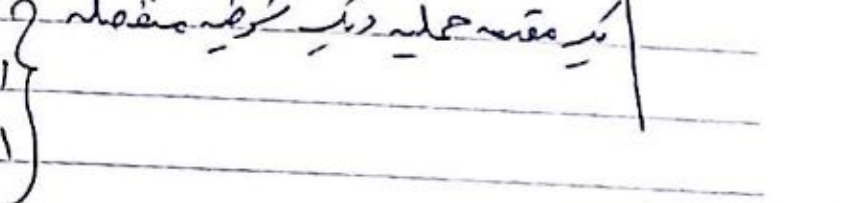
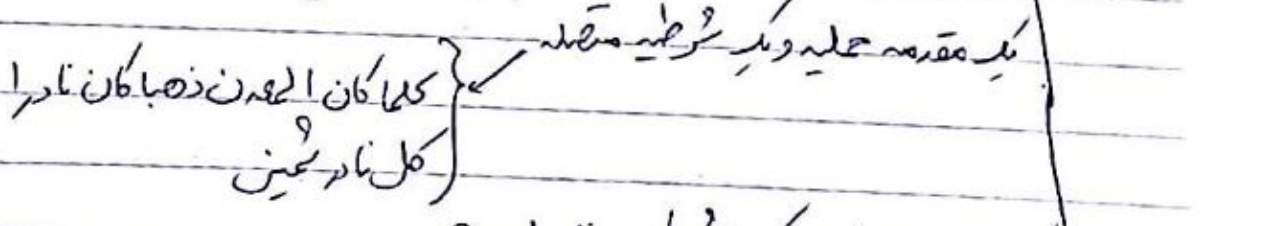
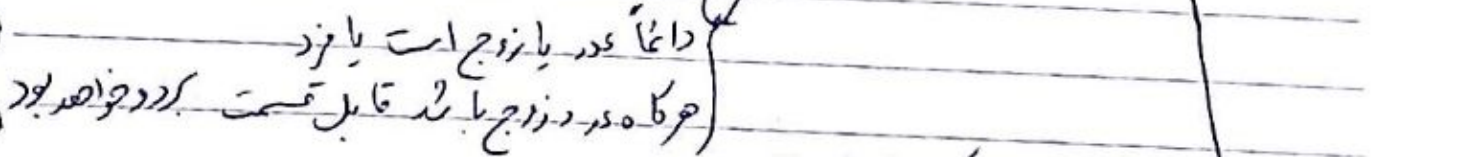
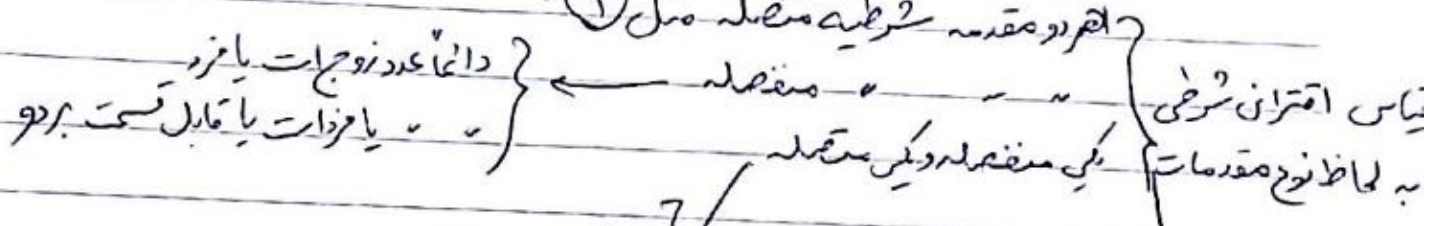
قیاس استقرا تمثیل

قیاس اقتزائی شرطی: هر دو مقدمه یا یکی از مقدمات، عقیده شرطیه باشد.

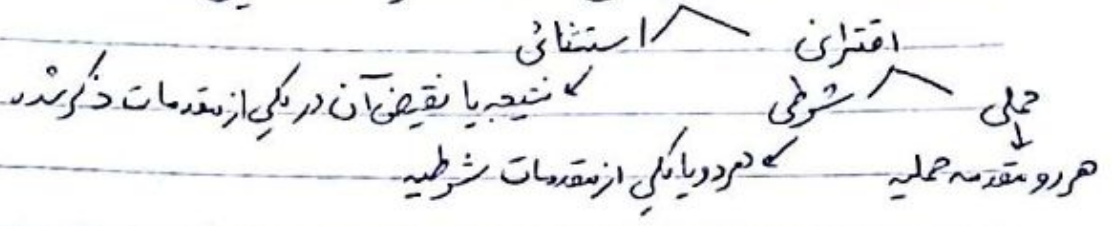
در اقتزائی حملی حدود همیشه خبر تمام است

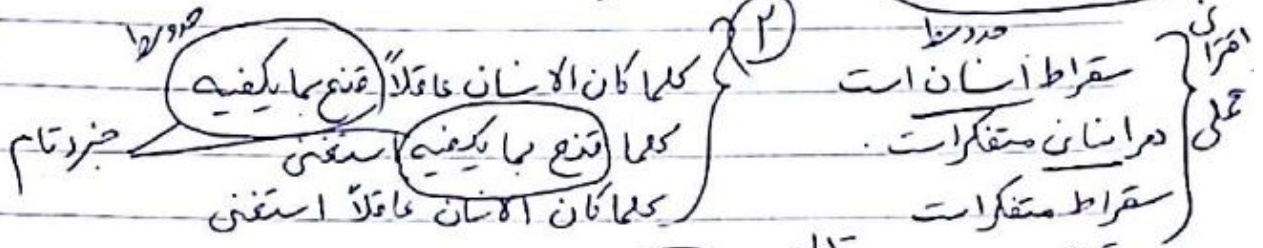
Arang

استدلال غیر مباشر

قیاس استقرا تمثیل

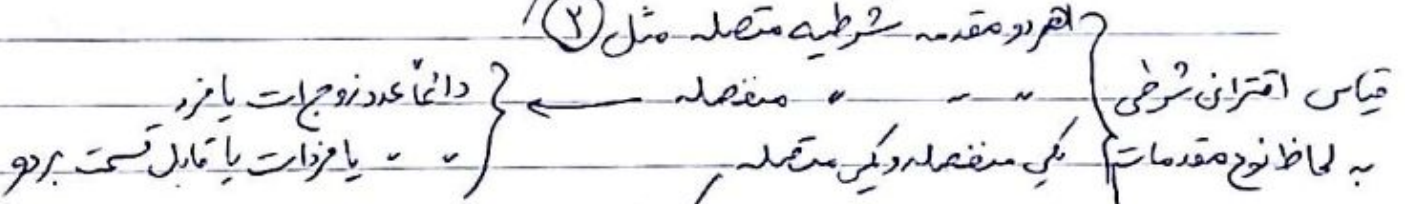
قیاسی اقترازی شرطی: هر دو مقدمه یا یکی از مقدمات، عقیده شرطیه باشد.

۳ محله‌ها: کلماتی که با کلمه استغنی (۱) کلماتی که با کلمه استغنی (۲) کلماتی که با کلمه استغنی (۳) جزو تمام

و اگر اکان الخلود معناه البقاء، و الخالد لا یتبدل
از اکان القرآن معجزه نماز اکان الخلود معناه البقاء فالقرآن لا یتبدل

در اقترازی حلی حدود همیشه جزو تمام است

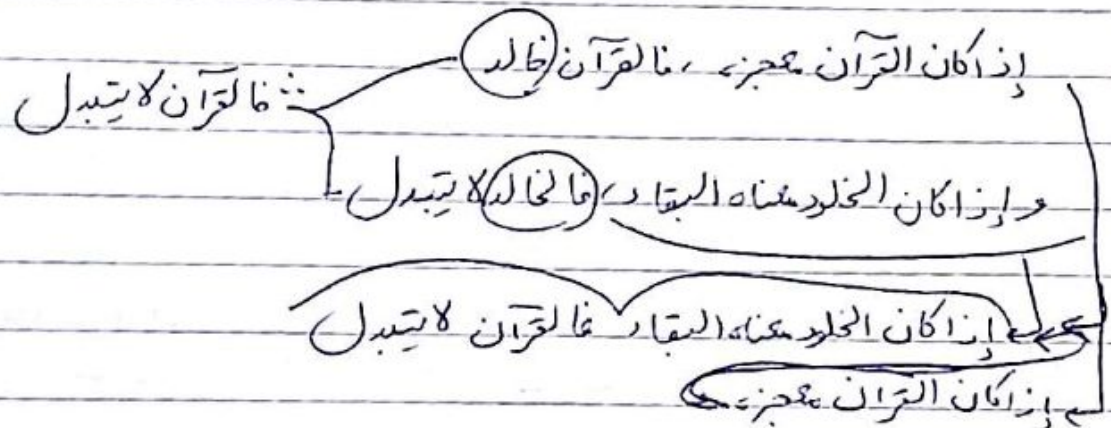
یک مقدمه حمله و یک شرطیه مفصله

کلماتی که با کلمه استغنی (۱) کلماتی که با کلمه استغنی (۲) کلماتی که با کلمه استغنی (۳)

یک مقدمه حمله و یک شرطیه مفصله

کلماتی که در دو مقدمه جزو تمام است } حدوث
 کلماتی که با یک معنی استغنی
 کلماتی که در دو مقدمه جزو غیر تمام است } حدوث
 کلماتی که در دو مقدمه جزو غیر تمام است } حدوث
 کلماتی که در دو مقدمه جزو غیر تمام است } حدوث
 کلماتی که در دو مقدمه جزو غیر تمام است } حدوث

29

- نیزه شیعہ گریں اگر آنجا کی صورت طریقتی است نہ صورت قیاسی اقترانی حمل شیعہ گریں
 - مقدم ، مقدم گریں و این شیعہ اخذ شدہ را تاالی قرار میں دھیں
 - کل قضیہ ی شرطیہ حاصلہ از (۲) را تاالی قرار میں دھیں برای مقدم ہفتی
- شکل ہم
 فرقہ مسلمان (شیعہ امامیہ) ہیں اور صراط مستقیم است
 فرقہ مسلمان (شیعہ امامیہ) عالم باشند و سعادت مند خواہد بود

شروطہ بسیط: تنہا از دو عقبہ حملیہ
مترکب: یک شرطہ و یک حملیہ یا هر دو شرطہ

حدو صرط اگر در یکی جزو تمام و در دیگری جزو غیر تمام باشد (شماره ۳)

اگر هر دو شرطہ باشد باید یکی مترکب باشد
اگر هر دو بسیط باشد یا در هر دو جزو تمام باشد یا در هر دو غیر تمام

مقدم
تالی
مغزی
اذا كانت النبوة من ا... فاذا كان مح نبياً فلا تترك امته سدى

وارزالم تترك امته سدى وحيان ينصب هاريا
تالی
مقدم
اقتران شرطی نوع اول

اذا كان مح نبياً فلا تترك امته سدى ووارزالم تترك امته سدى وحيان ينصب هاريا

تالی مغزی و کبری سے: فاذا كان مح نبياً فلا تترك امته سدى وحيان ينصب هاريا

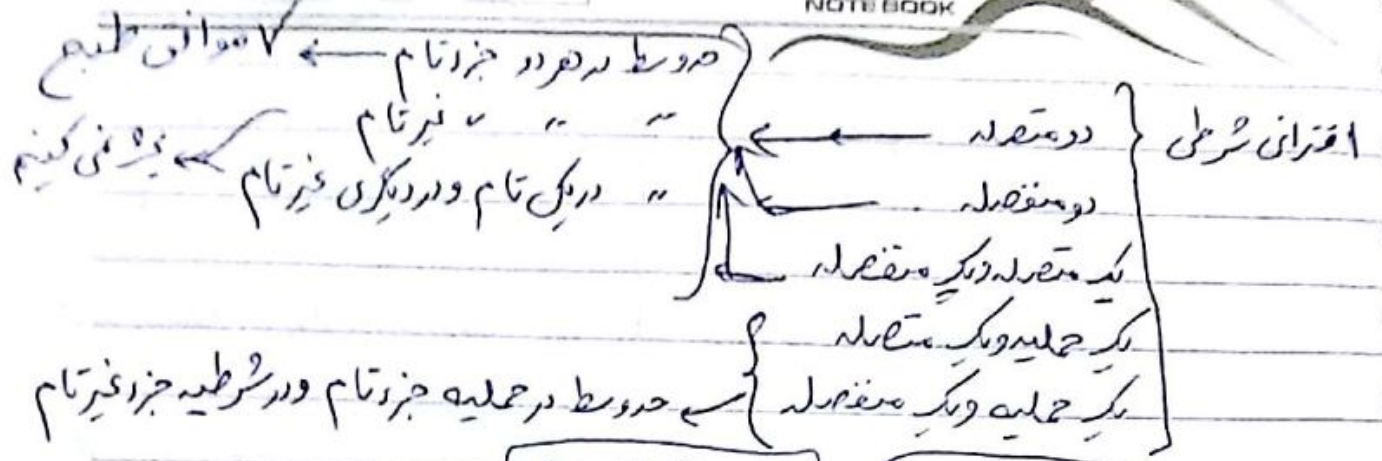
تالی برای مقدم مغزی: اذا كانت النبوة من ا... فاذا كان مح نبياً وحيان ينصب هاريا

۱- حدود صرط هر دو مقہ جزو تمام باشد ✓ کج می کنیم

۲- ~ ~ ~ جزو غیر تمام سے برب نمی کنیم

۳- ~ ~ ~ در یکی جزو تمام و در دیگری جزو غیر تمام سے } یکی حملیہ یکی شرطیہ سے ✓ کج می کنیم

اگر دو شرطہ سے x کج می کنیم

30

ماحقق به اقتران جمله

اقتران شرطی مؤلف از دو مقوله

کلماتی که انسان عاقلاناً قانع بها بلیغیه

کلماتی که ما قانع بها بلیغیه استغنی

حد وسط جز تمام

حد وسط جز تمام

شکل اول کلماتی که انسان عاقلاناً استغنی

نرمویه رابطه ی علمی و معلولی باشد

تفاهیه شرطیه مقوله رابطه ی تصادفی است

عناد در هموق و کذب

- المؤلف من المنفصلات
- موجبه اجتماع مقدم و تالی محال، ارتفاع محال
 - سالبه اجتماع مقدم و تالی جائز و ارتفاع جائز
 - موجبه اجتماع مقدم و تالی محال و ارتفاع جائز
 - سالبه اجتماع مقدم و تالی جائز و ارتفاع محال
 - موجبه ارتفاع مقدم و تالی محال، اجتماع جائز
 - سالبه اجتماع مقدم و تالی محال ارتفاع جائز
- حقیقه
- منفصله با اعتبار مانع الجمع
- اجتماع و ارتفاع
- مانع الخلل
- مقدم و تالی
- عناد در هموق
- عناد در کذب

- عدد یا زوج است یا فرد (عناد در هموق) (عناد در کذب)
- این چنین نیست که کلمه هم یا مهر یا باند یا سر فوج
- شکل یا دایره است یا مربع (این طور نیست که مکافات عمل هم در دنیا باشد یا در آخرت)
- این طور نیست که جسم یا سنگ یا سینه یا سیاه
- مکافات عمل یا در دنیا است یا در آخرت (این طور نیست که جسم یا سنگ یا سینه یا سیاه Arang)

منفصله ← دلالت می کند بر عناد بین مقدم و تابعی

- در صدق و کذب ← حقیقه
- در صدق ← مانفقه الجمع
- در کذب ← مانفقه الخلو

از دو منفصله نمی توان نتیجه گرفت
عماد دارند

- جسم یا سفید است یا سیاه
- جسم یا سیاه است یا قرمز

- عدد یا زوج است یا فرد
- عدد یا فرد است یا قابل قسمت بر دو

جسم یا سفید است یا قرمز

عدد زوج است یا قابل قسمت بر دو

← نمی توان عماد آن دو را نتیجه گرفت

← ممکن تحویلیا الی متصله

۱ هرگاه عدد زوج باشد، فرد نیست

۲ " " " فرد " زوج "

۳ هرگاه عدد زوج نباشد، فرد است

۴ هرگاه " " فرد " زوج است

عدد یا زوج است یا فرد
عدد یا فرد است یا قابل قسمت بر دو

- ۵
- ۶
- ۷
- ۸

۷) هرگاه عدد زوج باشد فرد نیست

هرگاه عدد فرد باشد قابل قسمت بر دو نیست

هرگاه عدد فرد نباشد قابل قسمت بر دو است

است
هرگاه زوج باشد قابل قسمت بر دو

منفصله ← دلالت می کند بر عناد بین مقدم و تالی

در صدق و کذب ← حقیقه
در صدق ← مانفقه الجمع
در کذب ← مانفقه الخلو

از دو منفصله معنی توان نتیجه گرفت
عنادر دارند

جسم یا سفید است یا سیاه
جسم یا سیاه است یا قرمز

عدد یا زوج است یا فرد
عدد یا فرد است یا قابل قسمت بر دو

عدد زوج است یا قابل قسمت بر دو X
جسم یا سفید است یا قرمز
معنی توان عناد آن دو را نتیجه گرفت

معین تحویلی الی متصله

- ۱ هرگاه عدد زوج باشد، نزد نیست
- ۲ " " " " زوج "
- ۳ هرگاه عدد زوج نباشد، فرد است
- ۴ هرگاه " " فرد " زوج است

۵
۶
۷
۸

عدد یا زوج است یا فرد
عدد یا فرد است یا قابل قسمت بر دو

هرگاه عدد زوج باشد، نزد نیست
" " " " زوج "

هرگاه عدد فرد نباشد، قابل قسمت بر دو است
هرگاه عدد فرد نباشد، قابل قسمت بر دو است

فضای منفصله را تبدیل به متصله کنید

داغماً اجتماع جاج، ارتفاع محال!
الف) جسم یا غیر ضعیف است یا غیر سیاه ← مانده الخلو حرکت جسم غیر سیاه نباشد، غیر ضعیف است

ب) داغماً شکل یا دایره است یا مثلث
مانده الجمع
حرکت شکل دایره باشد، مثلث نیست
... ..

ج) جسم داغماً یا ضعیف است یا غیر ضعیف
حقیقه
حرکت جسم ضعیف باشد، غیر ضعیف نیست
... ..

د) داغماً لباس یا پیش است یا پنبه ای
مانده الجمع
حرکت جسم پنبه ای باشد، لباس نیست
... ..

ه) زرده خون زرد یا O است یا A
مانده الجمع
اگر زرده خون O است یا A نیست
O = A

و) داغماً لفظ یا مفرد است یا مرکب
حقیقه
حرکت مفرد باشد مرکب نیست
... ..

32

در منفصله سالبه (کلمه یا جزئیه) به تبدیل به متصله سالبه جزئیه

هیچ گاه چنین نیست که اسم یا معرف باشد یا مرفوع، قابل اجتماع و قابل ارتفاع ← حقیقه

گاهی چنین نیست که اگر اسم معرف باشد، مرفوع نباشد
... ..
مرفوع
مرفوع
مرفوع

Arang

همیچ گاه چنین نیست که مکافات عمل یا در دنیا باشد یا در آخرت ^{سالبه} اجتماع جائز، ارتفاع محال
 گاهی چنین نیست که اگر مکافات عمل در دنیا باشد در آخرت نیست ^{سالبه بی مانعۀ الجمع}
 در آخرت باشد در دنیا نباشد

همیچ گاه چنین نیست که بمشکل یا باریه باشد یا مربع سالبه { اجتماع : محال } مانعۀ الخلو
 ارتفاع : جائز
 گاهی چنین نیست که اگر شکل دایره نباشد مربع باشد
 مربع نباشد دایره باشد

نحوی تبدیل شرطیه متصله به منفصله
 دو مقصد منفصله ^{مانعۀ الجمع (اجتماع محال)}
 مانعۀ الخلو

مقدم ^{تالی}
 هرگاه باران ببارد زمین چنین می شود مقدم مستلزم تالی است به دنبال همند با هم
 جمع می شوند
 بین مقدم و تالی در متصله اجتماع است
 مقدم با تقیض تالی اجتماع نمی شود
 بین مقدم و تقیض تالی در باره قرار دهیم

دائماً یا باران باریده است یا زمین خیس شده است. منفصله مانعۀ الجمع
 مقدم ^{تقیض تالی}

33

تقیض مقدم و بین تالی (مانعۀ الخلو)

دائماً یا باران باریده است یا زمین خیس ^{هر دو} شرطت (ارتفاع محال)
 مقدم ^{تالی}

Arang ^{تقیض} ^{تقیض} (باران باریده و زمین خیس شده)
 اگر هر دو مرتفع شوند

هرگاه زید سوزد پس آراب است .

دائماً یا زید سوزد آراب است مقدم و نقیض تالی مانعة الجمع
یا ... زده است یا آراب است نقیض مقدم و تالی مانعة الخلو

{ دائماً عدد یا زوج است یا فرد } هر کدام را میزنیم یا کبری تکرار دهیم غزنی نمی کند
{ دائماً عدد یا فرد است یا قابل قسمت بر دو } اشکال اریبه صورت نمی گیرد

شروط این نوع قیاس { هر دو موجب }
حقیقیه نباشد
مانعة الجمع
و اگر قیاس حاوی شرط پیرا باشد منتج
و گرنه محتم خواهد بود

دائماً این لکه یا خون است یا جوهر . مانعة الجمع
هرگاه لکه خون باشد جوهر نیست
یا با سستن پاک نمی شود . جوهر خون

هرگاه لکه خون نباشد با سستن پاک نمی شود
با سستن پاک شود خون است .
حد وسط دارند
او ۲ - او ۳

34

مؤلف از متصله و منفصله
تبدیل به متصله یا متصله مقابله شود اگر قیاس منتج بود ...
حصول در هر دو مقدمه جز در تمام - محبت می کنیم
... غیر تمام - ... نمی کنیم
در یکی جز در تمام و در دیگری جز در غیر تمام - حتماً باید یکی از قضایا شرطیه باشد
... اگر هر دو شرطیه محبت نمی کنیم

اقسام قیاسی افتقاری
 متصله صغری (منفصله بزرگ) ← حدوداً مقدم متصله
 متصله کبری (منفصله صغری) ← ...
 مولف از متصله و منفصله
 عدد یا زوج است یا فرد . هرگاه عدد فرد باشد قابل قسم بردو نیست .
 وسط مقومه

عدد یا زوج است یا فرد . هرگاه عدد برابر قسمت بر دو باشد زوج است .
 تالی

شروط : منفصله سالبه باشد
 مظهر ، ↑ تا حدی درست است .

35

شکل اول	دوم	سوم	چهارم
۴ ضرب منتج	۴	۶	۵
↓	↓	↓	↓
ضرب چهارم	ضرب پنجم	ضرب ششم	ضرب هفتم
س ب م	ک ل ب م	ک ل م ب	س م ج

که فقط در دو ضرب
 سالبه مزبویه داریم
 که منتهی است

افتقاری شرطی منفصله و متصله

ليس البتة امان يكون هذا انساناً او فرساً - منفصله سالبه
 { اجتماع محال } مانعة الخلو
 { ارتفاع جائز }

کلماتی که انساناً کان حیواناً → تبدیل به متصلی سالبه جزئی

گاهی چنین نیست که اگر انسان نباشد
 اسباب
 گاهی چنین نیست که اگر این است باشد
 انسان باشد

مقومه ای با متصله حدوداً ندارد

Arang

دارد ... شکل اول یا چهارم ← منتهی نیست
 ایجاد صغری را ندارد
 نباید هیچ مقومه ای سالبه باشد

اگر مقدم مدی روم (متصله) این طور باشد:

کلمه کان هذا ناقصاً کان انساناً ← با ① حدود ندارد

ضمین کب

با ② قبله لکن هذا فرساً کان انساناً ← نه نزدیک چهارم شکل دوم

نه ~~در این صورت~~ قبله لکن هذا فرساً کان انساناً.

جمله متصله ← حدود در جمله خبری تمام و در شرطیه خبری تمام
 کلمه کان الحمدین ذهباً کان الحمدین نادراً
 کل نادراً ضمین کسالی
 مندرجات
 قضیه است
 نمی تواند هر دو خبری تمام باشد

متصله صغری } حدود در مقدم متصله
 صنف } جمله کبری ~ ~ در تالی ~

مقدمه کبری } حدود در مقدم متصله
 جمله صغری ~ ~ در تالی ~

مقدم
 کلمه کان الحمدین ذهباً کان نادراً { جابه جا شوند به مثالی برای صنف دیگری شود
 کل ذهب ضمین متصده صغری می شود

حدود در تالی متصله باشد ← قریب به طبع است
 صغری باشد یا کبری

36

کلمه کان الحمدین ذهباً کان نادراً
 کل نادراً ضمین
 جمله با تالی متصله حدود طدارند
 تالی
 کان الحمدین ضمناً
 کلمه کان الحمدین ذهباً کان الحمدین ضمناً

مقدم و کما كان المعدن ذهباً كان المعدن نادراً .

كل ذهب ثمين

كما كان المعدن ثميناً ، كان المعدن نادراً

اگر سالبه بارز با نقض محمول آن را موجب کنیم

شرطیه مقدره

مطلوبه موجب بارز

شروط انتاج

نقضن تالی

از جمله و مقصد قیاس منتج به وجود بیاید

تالی

صبر انسانی سبب نیست .

نقضی

کنند تغییر

موضوع کجا

ثابت

صبر انسانی نیز نیست است .

ليس البتة اذ كانت الدولة جائرة فنقض الناس بأحرار

كل سعيد حر

اول سالبه را موجب کنیم بعد بهینه از جمله و تالیه شکل درست می شود یا نه ؟

مقدم سر جای خود (موضوع) تالی تبدیل به نقض

قضیه است باید به نظریه تناقض قضایا توجه کنیم

كانت الدولة جائرة فلاس من الناس بأحرار

کیم عوض نمی شود و کیفی تغییر می کند

كلما كانت الدولة جائرة فلاس من الناس بأحرار

كل سعيد حر

كلما كانت الدولة جائرة فلاس من الناس بأحرار

جملیہ و منفصلہ ← نتیجہ ہمیشہ منفصلہ

① اللاتعداد

② اما العدد زوج او فرد

الزوج يتقسم الى متساوين

اما العدد زوج اما الفرد

حد وسط؛ عدد در عدد جز منفصله ذکر کرده در بعضی از اجزا منفصله آمده

اصناف جملیہ صغریٰ ← { حد وسط در تمام اجزا منفصله ذکر شده }
 - - - - - یعنی - - - - -
 قریب - طبع

جملیہ کبری ← { حد وسط در تمام اجزا منفصله ذکر شده }
 - - - - - یعنی - - - - -

حد وسط حذف ← جزو باقی مانده ی جملیہ را جای حد وسط در منفصله قرار می دهیم
 ① اما اللاتعداد فرد اما زوج ② اما العدد منقسم الى متساوين اما فرد

اقتراعی ← شرطی (به عنوان بخش از قضیه)
 جملی

قیاس از جهت حکمت
 کلمات مقدمات باید شرطی باشد
 استثنای

صراطه باران جاریه زمین خیس می شود. لکن باران باریده است. پس زمین خیس شده است.

هرگاه آب جاری باشد، گر خواص بود لکن این آب گرمیت پس این آب جاری نیست.

انقضایی ← اگر باران بارد زمین خیس می شود.
 مقدمه

استثنای

انقضایی عدد یا زوج است یا فرد است، لکن ① فرد است پس

شروط استثنای
 محبت احدی المقدمین
 شرطیه القاقیه نایب (اگر مقدمه ← لزومیه
 " منفصله ← عنایه)
 شرطیه موجبیه باره

اگر سالدیه باره با نقض محمول (تالی) موجبیه تبدیلی شود

تیس استثنای انصالی ← در ایامورت منتج
 ① استناد همین مقدم : عن تالی
 ② " نقیض تالی : نقیض مقدم
 مقدم تالی
 رفع تالی ← رفع مقدم
 لازم اعم ممکن است با چیز دیگر زمین خیس شود

اگر باران بیارد زمین خیس می شود (لازم و ملزوم) باشد در صورتی که ملزوم محقق شود لازم هم
 مکن باران باریده است محقق شود (اعم باره یا ~~مطلق~~ مساوی)
 نه پس زمین خیس شده است

لازم مساوی
 اگر خورشید طلوع کند روز موجود است
 لکن خورشید طلوع کرد
 نه روز موجود است

اگر عن تالی استثنای شود ← منتج نیست

اگر باران بیارد زمین خیس می شود
 لکن زمین خیس نمی شود
 منتج نیست چون لازم، اعم است
 از جهت اعم، احصا واجب نمی شود

اگر آب جاری باشد، هر خواصه بود
 لکن این آب جاری است
 پس این آب گراست
 اگر آب جاری باشد، هر خواصه بود
 لکن این آب گراست (استناد عن تالی)
 منتج نیست

ملزوم
 اگر باران بارد زمین خیس می شود لازم منتفی شود
 ملزوم هم منتفی می شود
 لکن زمین خیس نشده است پس باران نباریده است.

استناد بقیض مقدم متعین است

لکن باران نباریده است - نمی توان نتیجه گرفت زمین خیس شده است!

هرگاه آ - جاری بارشگرات
 لکن این آب جاری است
 پس این آب جاری نیست
 لکن آب جاری نیست
 پس این آب جاری نیست

استنادهای الفصالی
 حقیقت استناد عین بیک طرف ← نقیض طرف دیگر
 مانع الجمع (استناد بیک طرف ← نقیض طرف دیگر)
 مانع التخلو (نه نقیض بیک طرف ← عین بیک طرف)

راغاً عدد یا زوج است یا فرد
 لکن عدد فرد است
 پس این عدد زوج نیست
 لکن فرد نیست
 پس زوج است

کلمه یا فعل است یا اسم است یا حرف
 (نقیض طرف استناد شود یا عین بیک طرف)
 کلمه اسم نیست
 پس یا حرف است یا فعل
 منفصله از اجزای باقی مانده
 کلمه فعل است
 پس حرف نیست و این کلمه اسم نیست

صدا
 قفا جای سالبه به تعداد اجزای باقی

مانع الجمع
 این شکل یا دایره است یا مربع
 لکن مربع است
 پس دایره نیست
 مکانات عمل یا در دنیا است یا ترا خرت
 لکن در دنیا نیست
 پس در آخرت است

انتاج یا عدم انتاج قیاس های استثنائی زیر را مشخص کنید و در صورت انتاج بوسیله .

الف) اگر انسان امام باشد معصیت خدا نمی کند لکن این شخص معصیت خدا را کرده است .
استثنائی انصافی نه امام نیست

ب) گروه خونی او یا O است یا A لکن گروه خونی او O است .
انصافی مانع الجمع استناد بین یک طرف که استناد نقض طرف دیگر

وضع که رفع

ج) مکافات عمل یا در دنیا است یا در آخرت . لکن مکافات این عمل در دنیا است .
وضع

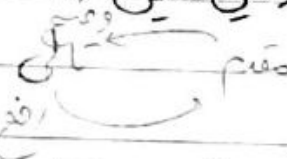

منتج نیست

مانع الجمع

رفع که وضع

د) اگر باران بیارد زمین خیس می شود لکن زمین خیس نشده است .

انصافی بلکه منتج نیست

ه) اگر آهن حرارت یابد انبساط پیدا می کند، لکن این آهن حرارت یافته است

انصافی پس انبساط پیدا کرده

و) این شکل یا دایره است یا مربع ، لکن این شکل دایره است .

پس مربع نیست

انصافی مانع الجمع وضع که رفع

ز) انسان یا موصوف است یا مفروض . لکن این شخص موصوف نیست .

مفروض

انصافی مانع الجمع رفع که وضع پس او غیر موصوف است

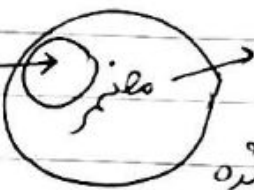
حقیقی

مقاس صغیر یکی از مقدمات یا نتیجہ حذف شدہ

هذا انسان لان ناطق صغری
(کبری: کل ناطق انسان) صغیر و مقدر

هذا انسان لان کل ناطق انسان
نتیجہ کبری

هذا ناطق و کل ناطق انسان
مقاس صغیر کبری حذف شدہ
نتیجہ یا صغری یا کبری حذف شدہ

40

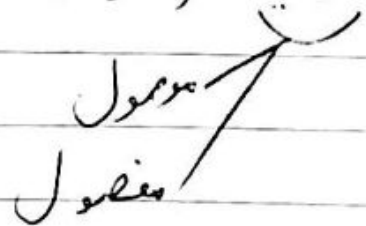
مواجهہ با مشکل { مقدمات فکر
معرفت نوع مشکل

سراحل کشف مجهول { حرکت بجز سوی معلومات
حرکت و حسب تنوع بین معلومات و یا متن معلومات مناسب برای کشف مجهول
حرکت از معلومات چنانکه ... سوی مجهول و کشف آن فکر

41

سبب باید قیاس به نتیجہ می رسد از مقدمات بپہری تشکیل شدہ

مقاس } حرکت از چند قیاس تشکیل می شود و ما را به مطلوب واحد می رساند

سب م کلام

اگر صائق بناؤ ہے فقہی صائق خواہر بود کلام ج { شکل اول
طبق فرضی صائق کلام
کلام

سب م متناقضان
کلام م کی صائق کی کلام سب م طبق فرضی صائق است سے کلام کاتب
نتیجہ وقت کلام است یا مہرت مقدمات قیاس یا خود مکی مقدمات خلل دارند
پس قطعاً مقدمہ کلام ج کلام است سے خود مطلوب صائق است

- ۱- الف مادی است . تمام حدود تکرار شد
- ۲- مادی ج است
- ۳- مادی م مادی ج مادی است .

م مادی م ، مادی م است . مقصدی بہیہ را ساختم

م مادی م ، مادی (مادی ج) است .

قیاس اول

صغری } الف مادی م است
کبری } م مادی م (مادی ج) است .

الف مادی (مادی ج) است

قیاس دوم
الف مادی (مادی ج) است
م مادی م (مادی ج) است

الف مادی م است
م مادی م (مادی ج) است
الف مادی (مادی ج) است